Melden van nevenwerkingen door de huisarts: hoe kan het beter? Een kwaliteitsverbeterend project.

Haio: VANWESEMAEL Stephanie , KUL
Promotor: BUFFELS Johan
Praktijkopleider: ROELANTS Joke

Context: Sinds de vreselijke teratogene effecten van thalidomide in de jaren ?60 is de medische wereld zich bewust van het belang van medicatiebewaking. Of dat denken we tenminste. De hoeksteen van deze medicatiebewaking is het melden van nevenwerkingen van medicatie door de gezondheidszorgbeoefenaars. Desondanks wordt naar schatting slechts 3 tot 5% van de nevenwerkingen in ons land gemeld. Daarenboven wordt slechts 25% van de meldingen van gezondheidszorgbeoefenaars rechtstreeks aan het fagg (federaal agentschap voor geneesmiddelen en gezondheidsproducten) gemeld en maar liefst 75% via de farmaceutische firma?s. Het fagg geeft aan dat ook de kwaliteit van de meldingsfiches te wensen overlaat. Op deze manier gaat veel waardevolle informatie verloren. Dit alles zorgt voor een laattijdige opsporing van mogelijks ernstige nevenwerkingen alsook een onderschatting van de incidentie van deze nevenwerkingen.

Onderzoeksvraag: Waarom melden huisartsen zo weinig nevenwerkingen van medicatie? Hoe kunnen we streven naar een kwalitatieve verbetering en een kwantitatieve stijging van de meldingen?

Methode: We voerden een uitgebreid literatuuronderzoek naar medicatiebewaking. Daarnaast stelden we een anonieme enqu?te op voor de huisarts waarin we peilden naar hun meldgedrag, hun redenen om niet te rapporteren en hun suggesties voor de toekomst. Er werd een focusgroep van huisartsen in opleiding samengesteld die werden gevraagd vooraf elk een nevenwerking van medicatie te melden. Nadien brachten zij verslag uit van hun ervaring en discussieerden over de verklaring voor de huidige onderrapportering alsook over mogelijke oplossingen hiervoor.

Resultaten: Van de deelnemende huisartsen zegt slechts 40,1% nevenwerkingen van medicatie te melden. Ernstige nevenwerkingen worden door 87.3% van de deelnemende meldende huisartsen gerapporteerd, maar slechts door 35.0% van het totaal aantal deelnemende huisartsen. De voornaamste redenen om niet te melden blijken twijfel over het oorzakelijk verband, de opinie dat enkel ernstige nevenwerkingen meldenswaardig zijn en het vermoeden dat de belangrijkste nevenwerkingen gekend zijn op het moment van commercialisatie. Het melden van nevenwerkingen vraagt daarnaast ook teveel tijd. Een groot deel van de huisartsen is echter nog niet op de hoogte van de vernieuwde meldingsprocedures op papier en online.

Conclusie: De kern van de onderrapportering blijkt te herleiden tot een beperkte kennis omtrent medicatiebewaking. Zelfs huisartsen in opleiding geven aan onvoldoende bekend te zijn met medicatiebewaking. Dit wijst op de nood aan meer informatie en sensibilisatie voor medicatiebewaking met tevens meer aandacht en training in de opleiding Geneeskunde. Een tweede grote reden is teveel administratie en tijdsgebrek. Een mogelijke verbetering is te verwachten door de recente invoering van patiëntenmeldingen dewelke in onze buurlanden reeds zijn nut bewezen heeft.